

อย่างไรก็ดี แม้จะเป็นความผิดอย่างเดียวกันก็อาจแตกต่างกันในลักษณะพฤติการณ์ หรือเหตุผลซึ่งอาจใช้ดุลพินิจวางโทษหนักเบาแตกต่างกันตามควรแก่กรณีได้ โดยนำเหตุบางประการมาประกอบการพิจารณา เช่น

- **ลักษณะของการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน บางกรณี พฤติการณ์หรือลักษณะแห่งการกระทำผิดเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องวางโทษหนัก อาจจะได้ถึงไล่ออกจากราชการ แต่บางกรณี พฤติการณ์หรือลักษณะการกระทำผิดไม่ถึงขั้นเป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งอาจพิจารณาวางโทษสถานเบาลดหลั่นกันตามสมควรแก่กรณี
- **ผลแห่งการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกันอาจต้องวางโทษต่างกันเพราะผลแห่งการกระทำผิดทำให้เกิดความเสียหายมากน้อยต่างกัน
- **คุณความดี** ในความผิดอย่างเดียวกัน ผู้มีประวัติการทำงานดีไม่เคยกระทำผิดมาก่อนอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ที่เคยทำผิดมาก่อนแล้ว ผู้ทำผิดในเรื่องเดียวกัน ความพยายามที่จะแก้ไขบรรเทาผลร้ายอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ไม่ได้พยายามทำเช่นนั้น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่บกพร่องควบคุมผู้ต้องหาไม่ดีเป็นเหตุให้ผู้ต้องหาหลบหนี ในรายที่พยายามติดตาม จับกุมผู้ต้องหาที่หลบหนีคืนมาได้ ควรจะได้รับโทษน้อยกว่าคนที่ไม่พยายามทำเช่นนั้น
- **การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด** ถ้าทำไปทั้ง ๆ ที่รู้ว่าผิด ย่อมมีโทษหนักกว่าทำไปเพราะไม่รู้ว่ามีผิด

- **เหตุเบื้องหลังการกระทำผิด** การกระทำผิดเพราะความจำเป็นบังคับหรือเพราะถูกยั่วโทสะ อาจได้รับโทษน้อยกว่าทำผิดโดยสันดานชั่วร้าย บางทีการกระทำผิดอาจเกิดขึ้นเพราะโรครจิตซึ่งต้องใช้การรักษามากกว่าการลงโทษ
- **สภาพของผู้กระทำผิด** ในความผิดอย่างเดียวกัน อาจกำหนดโทษต่างกันตามสภาพของผู้กระทำผิด ซึ่งอาจต้องพิจารณาโดยคำนึงถึง เพศ อายุ ประกอบกัน

องค์การบริหารส่วนตำบลบางโป

งานกฎหมายและคดี
สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

โทร. 0-7364-3164

องค์การบริหารส่วนตำบลบางโป

อำเภอเมืองนราธิวาส

จังหวัดนราธิวาส

แนวทางการลงโทษทางวินัย

แนวทางการลงโทษทางวินัย

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ คือ การพิจารณา วินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยในกรณีใด ตาม มาตราใด และควรลงโทษในสถานใด หรือไม่ ทั้งนี้เป็น กระบวนการที่จะต้องกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา โดยเฉพาะ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ การพิจารณาความผิด และกำหนดโทษ พึงกระทำ เมื่อได้ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องที่ถูกกล่าวหาโดยกระจ่าง ชัดพอที่จะพิจารณาความผิดและกำหนด โทษได้แล้ว ทั้งนี้หากเป็น ความผิดวินัย ซึ่งมีใช้กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง จะต้องได้ ข้อเท็จจริงจากการสืบสวนหรือสอบสวน หากเป็นความผิดวินัย ในกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง อาจได้ข้อเท็จจริงจากคำพิพากษา ของศาลอันถึงที่สุด การสืบสวน การรายงาน หรือการรวบรวม ข้อมูลแล้วแต่กรณี

หลักการพิจารณาความผิด

ในการพิจารณาความผิด มีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่ 2 หลัก คือ

(1) **หลักนิติธรรม** ได้แก่การพิจารณาตามตัวบทกฎหมาย กล่าวคือ การที่จะถือว่าการกระทำอย่างใดเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องมีบทกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทาง วินัย ถ้าไม่มีบทกฎหมายว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ก็ไม่ถือเป็นการกระทำความผิดวินัย ทั้งนี้ การที่จะถือว่าการกระทำ อย่างไม่เป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องพิจารณาให้เข้า องค์ประกอบของความผิดฐานนั้นทุกประการ ถ้ากรณีใดไม่ครบ องค์ประกอบความผิดฐานใดก็ไม่เป็นความผิดฐานนั้น ถ้า ข้อเท็จจริงบ่งชี้เข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตราใด ก็ปรับบท เป็นความผิดไปตามมาตรานั้น และลงโทษไปตามความผิดนั้น

(2) **หลักมนุษยธรรม** ได้แก่ การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดย คำนึงถึงความเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควร

จะเป็น เช่น ตามตัวอย่างดังกล่าวใน (1) ถ้าพิจารณาโดยใช้หลัก มโนธรรมด้วย ก่อนที่จะปรับบทความผิด และกำหนดโทษจะต้อง คำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นในสภาพการณ์ เช่นนั้นว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ด้วย ซึ่งการ พิจารณาโดยคำนึงถึงความเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้น ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมประกอบ เช่น ดูว่า ฐานะของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นอย่างไร ถ้าฐานะยากจนมาก เงินขาด มือเสมอ ซักหน้าไม่ถึงหลังเป็นประจําอย่างนี้แม้เงิน 10 บาท 20 บาท ก็อาจฟังว่าเอาไปหมุนใช้ส่วนตัวก่อนได้ แต่ถ้าเป็นคนร่ำรวย ฐานะดี มีเงินติดตัวอยู่เป็นจํานวนพันเสมอ อย่างนี้การที่เงินหลวง 20-30 บาท เข้าไปปนอยู่ในกระเป๋ํา ถึงแม้จะใช้ปนกันไปกับเงิน ส่วนตัวก็คงจะไม่ได้ประโยชน์แก่ตนเองอย่างไร ก็ไม่น่าจะปรับบท เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะขาดองค์ประกอบในข้อที่ว่า “เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์

ที่มีควรได้” และอาจต้องดูระยะเวลาที่ เงินอยู่กับตัวด้วยว่านานเพียงใด ถ้าระยะ เวลานานเป็นเดือน ๆ ก็อาจได้ประโยชน์ ส่วนตัวในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือพอที่จะ ฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้ แต่ถ้าเงินอยู่ในมือเพียง 2-3 วัน แล้วนำมาส่งเอง โดยไม่มีเหตุ บังคับให้ต้องส่ง แม้เงินจะมากก็น่าจะไม่ได้ประโยชน์อะไรในการที่ มีเงินนั้นอยู่ในมือ จึงขาดองค์ประกอบที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อ หน้าที่ราชการ ความผิดที่จะปรับบทคงจะเข้ากรณีเพียงไม่ปฏิบัติ ตามระเบียบของทางราชการ ดังนี้ เป็นการพิจารณาโดยอาศัยหลัก นิติธรรม และหลักมนุษยธรรมประกอบกัน ซึ่งจะถูกต้องตามความ เป็นจริง และเหมาะสมกว่าการพิจารณาโดยอาศัยหลัก นิติธรรมแต่ เพียงอย่างเดียว

หลักการพิจารณากำหนดโทษ

ในการพิจารณากำหนดโทษ มีหลักที่ควรคำนึงถึงอยู่ 3 หลัก คือ

(1) **หลักนิติธรรม** คือ คำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่ง อาจแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

(ก) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องโทษสถานไล่ออกหรือ ปลดออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะ ลดหย่อนก็ได้ แต่ลดลงต่ำกว่าปลดออกไม่ได้

(ข) ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จะต้องลงโทษภาคทัณฑ์ หรือ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน

(ค) ความผิดวินัยเล็กน้อย อาจวางโทษสถานภาคทัณฑ์ แต่ถ้าเป็น ความผิดครั้งแรก และผู้บังคับบัญชาเห็นว่าเหตุอันควรงดโทษ จะ งดโทษให้โดยว่ากล่าวตักเตือน หรือให้ทาทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ ก่อนก็ได้

(2) **หลักมนุษยธรรม** คือ การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดย คำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายใน ขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ในกรณีที่กฎหมาย กำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องลงโทษไล่ออก หรือ ปลดออก ดังนี้ กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นไล่ออก กรณีไหนควร กำหนดโทษเป็นปลดออก ควรใช้หลักมนุษยธรรมเข้าประกอบการ พิจารณาด้วย และทำนองเดียวกันในกรณีความผิดไม่ร้ายแรง กรณี ไหนควรลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน และ กรณีไหนควรลดหย่อนโทษ หรืองดโทษ ก็ควรใช้หลักมนุษยธรรม เข้าประกอบการพิจารณาด้วย

(3) **หลักความเป็นธรรม** คือ การวางโทษจะต้องให้ได้รับระดับเสมอ หน้ากัน ใครทำผิดก็จะต้องถูกลงโทษไม่มียกเว้น ไม่เลือกที่รักมัก ที่ชัง การกระทำความผิดอย่างเดียวกันในลักษณะและพฤติการณ์ คล้ายคลึงกัน ควรจะวางโทษเท่ากัน